

THRILLER

GREGOR VINCENT

'Een financiële thriller,
die doet denken aan het
werk van John Grisham.'
- *Veronica Magazine*
over Gregor Vincents
Bonus Time

Over het boek

Dit is een waargebeurd verhaal.
Slechts enkele feiten zijn aangepast.

Laken, januari 1876. In het koninklijk paleis van Laken smeedt koning Leopold II van België zijn plannen om een stuk van Centraal-Afrika te claimen als zijn persoonlijke kolonie. Hij roept daarbij de hulp in van de Britse ontdekkingsreiziger Henry Morton Stanley en zijn adellijke vrienden. Maar wat begint als een groots avontuur, verandert al snel in een meedogenloze onderneming gebaseerd op hebzucht, macht en uitbuiting.

Congo gaat over de onbeschrijflijke wandaden die koning Leopold II van België liet plegen voor persoonlijk gewin. Over hoe hij de staat België een groot deel van de rekening liet betalen. Over hoe de adel en industriëlen na de dood van de koning aan het roer kwamen en de Congo hen rijk en rijker maakte. Hoe hun nakomelingen er goed van leven, totdat de crisis van 2008 uitbreekt, het conglomeraat Fortis omvalt en een verborgen goudschat gevonden wordt. En uiteindelijk, hoe een journaliste het stilzwijgen doorbreekt...

Over de auteur

Gregor Vincent Witteveen is de auteur van de spraakmakende thriller *Bonus Time* (2009). In zijn carrière maakte Gregor Vincent zeer veel van dichtbij mee, van een bomaanslag op zijn kantoor van The Bank of America tot de ontvoering van Gert-Jan Heijn toen hij bij Ahold zat en de inval van de Nederlandsche Bank (op verzoek van hemzelf) bij vastgoedfonds vhs na de ontdekking van fraude. Zijn ervaringen en gedetailleerde kennis van de machinaties van de internationale zakenwereld vormen de basis voor de thrillers die hij schrijft.

Van dezelfde auteur

Bonus Time

Bezoek onze internetsite www.awbruna.nl voor informatie over onze boeken, volg @AWBruna op Twitter of bezoek onze Facebook-pagina [Facebook.com/AWBrunaUitgevers](https://www.facebook.com/AWBrunaUitgevers).

Gregor Vincent

Congo

A.W. Bruna Uitgevers

Oorspronkelijke titel

Congo

© 2014 Gregor Vincent Witteveen

Vertaling

Henk Popken

Omslagontwerp

Studio Jan de Boer

© 2014 A.W. Bruna Uitgevers, Amsterdam

ISBN 978 94 005 0424 0

NUR 332

Dit boek is gedrukt op papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Een flink deel van de grondstof is afkomstig uit bossen en plantages die worden beheerd volgens de regels van fsc. Van het andere deel van de grondstof is vastgesteld dat hiervoor geen houtkap in de laatste resten waardevol bos heeft plaatsgevonden. Daarom mag dit papier het fsc Mixed Sources label dragen. Voor dit boek is het fsc-gecertificeerde Munkenprint gebruikt. Dit papier is 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt en wordt geleverd door Arctic Paper Munkedals AB, Zweden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

'Bedreigingen noch wrede mishandeling noch marteling hebben me er ooit toe gebracht om om genade te smeken. Ik verkies liever te sterven met opgeheven hoofd en met een onwankelbaar vertrouwen in de toekomst van mijn land dan te leven in slavernij en met minachting voor heilige principes. De geschiedenis zal het ooit uitwijzen; dat zal echter niet de geschiedenis zijn die wordt verkondigd door de VN, Washington, Parijs of Brussel, maar de geschiedenis zoals onderwezen in de landen die zich hebben bevrijd van het kolonialisme en haar marionetten. Afrika zal zijn eigen geschiedenis schrijven en het zal zowel boven als onder de Sahara een geschiedenis zijn vol glorie en waardigheid. Huil niet om mij, lieve kameraad, ik weet dat mijn land, dat nu zo lijdt, in staat zal zijn haar onafhankelijkheid en vrijheid te verdedigen. Lang leve Congo! Lang leve Afrika!'

Patrice Lumumba (1935-1961), eerste premier van het onafhankelijke Congo in een afscheidsbrief aan zijn vrouw

'Ik heb mijn opus van de kolonisatie ondernomen ten faveure van de beschaving en van België.'

Koning Leopold II (1835-1909)

Standbeeld in de stad Arlon, provincie Luxemburg, België

Achter in dit boek is een namenlijst opgenomen.

Inhoud

Ouverture	11
1. Een koninklijke kolonie	17
2. Kiss Me Quick	25
3. Rondcirkelende gieren	31
4. Een toplobbyist	42
5. De toekomst in kaart brengen	53
6. De spil	61
7. Doordringen in de duisternis	70
8. De dans van de aristocratie	83
9. Karaktermoord	93
10. Het momentum grijpen	108
11. Warm bloed	122
12. Terra incognita	130
13. Slagtanden	148
14. Naar nieuwe grenzen	166
15. Opties	177
16. Bismarckiaanse zegeningen	188
17. Een vuur, genaamd hebzucht	194
18. Gelukszoekers	203
19. Misbruik maken van de zwakkeren	212
20. Een blik wormen	221
21. Steun bij elkaar trommelen	232
22. Verdeel en heers	241
23. Een gang naar Canossa	251
24. De messen worden geslepen	265
25. Bloedbaden	276
26. Een stukje Afrika	285
27. Geluk	294
28. Een nieuw begin	301
29. De grote zwendel	312
30. Stormen van protest	318
31. Gelegaliseerde slavernij	327
32. Verborgene schatten	341
33. De onzegbare waarheid	353
34. Vaders en zoons	365

35. Een wereldwijde schokgolf	372
36. Mythes en de realiteit	380
37. Plundering	390
38. Tableau vivant	398
39. Tijd voor heldendaden	408
40. De erfenis	416
41. Overpeinzingen	425
42. Echo's van het verleden	434
43. Geleende tijd	445
44. Over het graf heen	459
45. Pontius Pilatus in het kwadraat	465
46. Een wespennest	471
47. Hereniging	480
48. De Corporatie	484
49. Een stukje van de puzzel	494
50. De stilte verbroken	501
51. Russische roulette	509
52. Vitriool	514
Epiloog	519
Noot van de auteur	527
Dankwoord	528
Namenlijst	530
Literatuurlijst en bronnen	537

Zij die leven in de harten van anderen, zullen nooit sterven.

Roderick Habermehl

1956-2013

Ian Murray Kerr

1942-2008

En voor al die miljoenen naamloze Congolezen.

Ouverture

Brussel, 4 april 2011

De journaliste had een aantekenboekje en een pen uit haar tas gehaald. Het was vroeg in de ochtend en ze zaten aan een tafeltje in een café in de Brusselse wijk Matongé dat voornamelijk werd bezocht door Congolezen. Aan de bar zaten drie mannen onder het genot van een kop koffie geanimeerd te kletsen. Een jong, verliefd stel zat in een innige omhelzing aan een tafeltje achterin.

‘Hoe denkt u over prins Laurent?’ vroeg de journaliste. ‘Hij is lid van de koninklijke familie, twaalfde in lijn voor troonopvolging, een man met nogal wat smetten op zijn blazoën. Verloor zijn rijbewijs wegens te hard rijden en weigerde een veiligheidsgordel te dragen. Was betrokken bij een corruptieschandaal; hij zou marinegelden hebben gebruikt voor het opknappen van zijn woning. Baart zijn gedrag u geen zorgen?’

De Congolese diplomaat schudde zijn hoofd. ‘Of dat mij zorgen baart? Te hard rijden? Corruptie?’ Hij haalde zijn schouders op.

‘Nou?’

‘Zijn bezoek aan Congo sloot naadloos aan bij ons verlangen om onze koloniale erfenis te herbevestigen. We zijn uw koninklijke familie beslist niet vergeten en belangrijker is dat jullie ons ook niet lijken te zijn vergeten.’

De journaliste keek hem niet-begrijpend aan. ‘Maar de koning, de Belgische premier en de minister van Buitenlandse Zaken weigerden allemaal zijn reis naar uw land goed te keuren. Waren de Congolezen niet beledigd?’

De man verschoof zijn lange lichaam iets op zijn stoel. ‘Beledigd?’ Hij haalde opnieuw zijn schouders op. ‘Niet in het minst. Heb je dan niets geleerd van het verleden?’

‘Ik begrijp u niet.’

‘Nou, er is een verschil tussen wat de mensen in Brussel willen horen en wat...’ Hij zweeg even, wierp een blik op de ingang en maakte toen zijn zin af. ‘... wat mijn regering wil dat ons volk hoort. Jullie hebben jullie waarheid en wij de onze. Maar schenk je ooit aandacht aan die van ons?’

De journaliste beet op haar onderlip. ‘En die is?’

‘Iedereen hier heeft er bij hem op aangedrongen om af te zien van zijn bezoek. Hij ging op eigen initiatief en de Congolezen verwelkomen hem.’ Hij staaarde in zijn koffie.

Ze hief haar hoofd op, gooide haar koperkleurige haar naar achteren en vroeg: ‘Maar ik begrijp het nog steeds niet helemaal. Waarom waren de Congolezen zo blij met zijn aanwezigheid? Wat mis ik?’

Antoine Mbaka zuchtte. ‘Gebruik je fantasie.’ Hij klemde zijn tanden op elkaar en keek geïrriteerd weg. Waarom waren de Belgen nooit geïnteresseerd in de Afrikaanse kant van het verhaal? Deze journaliste was precies zoals al die anderen. Dacht ze nu echt dat een dergelijk gevoelig liggend bezoek had plaatsgevonden zonder enige voorbereiding? Een lid van de koninklijke familie dat zomaar op bezoek ging in een voormalige kolonie? En dan nog wel in Congo. Om vervolgens alles te gooien op het gebrek aan protocol van de prins? Wie geloofde nu dergelijke flauwekul?

‘Hij bezocht Kinshasa, Lubumbashi en een paar dorpen in Neder-Congo.’

De journaliste voelde dat er méér was. ‘Wie heeft hij ontmoet?’

‘Mensen uit de bosbouw, mensen die proberen de regenwouden te behoeden voor ongebreidelde ontbossing.’

De journaliste kneep haar ogen samen. Ze besloot er verder op in te gaan. ‘Oké, dat is algemeen bekend. Maar waarom Lubumbashi? Waarom Neder-Congo?’

‘Daarom.’

Er viel een stilte. *Daarom?*

‘En waarom nam hij die advocaat mee?’ ging ze verder. ‘Die man die Jean-Pierre Bemba heeft verdedigd. Staat Bemba niet op het punt om voor het Internationaal Gerechtshof te verschijnen wegens oorlogsmisdaden?’

‘Wat is het probleem?’ vroeg Mbaka, totaal niet uit het veld geslagen. ‘Wat is er verkeerd aan het meenemen van iemand die de weg weet in Congo? Ik denk dat je zijn intelligentie onderschat. Prins Laurent kiest zijn adviseurs met zorg.’

Ze tuitte haar lippen en keek hem strak aan. ‘Maar heeft hij hem wel zelf uitgekozen? Was de advocaat misschien meer dan een simpele charon?’

Antoine Mbaka kromde zijn schouders. Zijn donkere ogen gingen richting het raam. ‘Je zit er volkomen naast.’ Er viel weer een stilte.

De journaliste schreef iets in haar boekje. Ze voelde dat haar contact kregelig werd. Ze probeerde zijn blik te vangen. ‘Deze advocaat, die sprak uit naam van de prins, zei dat de prins alle commotie betreunde. Hij bevestigde zelfs dat premier Leterme het bezoek had afgeraden en dat het bezoek van de prins puur een privéaangelegenheid was. Maar was het wel zo privé?’

‘Je begrijpt het nog steeds niet.’ Mbaka klonk nu geagiteerd. ‘Laurent heeft geen enkele Belgische hoogwaardigheidsbekleder ontmoet in Congo. Zijn trip was onofficieel.’

‘Ik vind dat moeilijk te geloven,’ zei de journaliste nadrukkelijk. ‘Laurent maakt deel uit van de koninklijke entourage. En hij wordt daar ook vorstelijk voor betaald. Belastingvrij. Dan hoort hij zich toch aan de regels te houden, te luisteren naar de koning en de regering? Maar dat heeft hij niet gedaan. Waarom niet?’

De diplomaat schudde zijn hoofd en grinnikte.

‘Hij nam bovendien een advocaat mee die de voormalige presidentskandidaat Bemba heeft verdedigd. De enige andere kandidaat naast Kabila bij de vorige verkiezingen. Was de president niet beledigd?’

De diplomaat schudde opnieuw zijn hoofd en zei grinnikend: ‘Beledigd? Kabila? Dat denk ik niet. Hoe makkelijk denk jij dat het is om hem te beledigen? Naar Afrikaanse maatstaven?’

De journaliste haalde haar schouders op. ‘Laurents advocaat zei dat hij niet in kon gaan op mogelijke ontmoetingen met hooggeplaatste Congolese ambtenaren. Waarom zou hij zoiets zeggen?’

‘Omdat hij de woordvoerder van Laurent is, daarom,’ antwoordde Antoine Mbaka. ‘Het doet er trouwens ook niet toe.’

De journaliste lachte. ‘U ontwijkt mijn vraag. Heeft president Kabila niet zijn hotel betaald, plus zijn trip door Congo met een privéjet? Of viel dat onder het kopje bescherming?’

Mbaka wrong zijn handen. Hij keek naar de deur en wisselde een blik met zijn chauffeur, een gedrongen man in een ruimvallende, zwartleren jas.

‘Wat had je dan verwacht? Dat Kabila hem niet de rodeloperbehan-

deling zou geven, gezien alle historische banden?’

Virginie Vanderpoorten staarde in haar espresso. Het interview leverde geen enkel antwoord op. Ze deed haar best om haar frustratie te verbergen.

‘Had het bezoek iets te maken met mensenrechten?’

Mbaka schudde zijn hoofd. ‘Mensenrechten?’ beet hij haar toe. ‘Probeer nu eens buiten jullie westerse modellen van democratie te denken, ja? Dat is een uitvinding van jullie, niet van ons. Afrika is anders. Decennialang hebben jullie Belgen ons overheerst en de natuurlijke hulpbronnen van ons land geplunderd. Dus vertel me maar eens waarom wij ons land nu zouden moeten besturen volgens jullie model. Om jullie geweten te sussen? Jullie hebben je stuk van de taart toch wel gehad? Dus gun ons nu ook ons deel.’

De journaliste knikte. Dit was een discussie die ze niet kon winnen. Mbaka had gelijk. Terwijl de westerse landen vonden dat de democratie voorop moest staan, vulden de Congolezen en Chinezen de gaten. Het geld regeerde.

Plotseling dook hij onder de tafel en pakte een grote attachékoffer. Hij drukte beide duimen tegen de goudkleurige sloten, opende de koffer en haalde er een dikke, gelige map uit. ‘Hier,’ zei hij. ‘Deze drie kaarten zullen je een paar antwoorden geven. Bekijk vooral de geschreven aantekeningen en de data.’

De eerste kaart was er eentje van Oost-Congo. *Grenzen – Herziening Koninklijke Concessie 1898*. De tweede kaart was versleten en zat in een beschermende plastic map: Irkoetsk, een spoorweg naar het oosten, Centraal-Azië. Mongolië.

‘De derde kaart lijkt meer op een oude kleurenprent, maar het is in feite een pentekening. Mooi stukje werk.’

De journaliste staarde vol ontzag naar de tekening. Heuvels, een kronkelige rivier, bossen, een stad aangegeven door een wachttoren, een kasteel en een weg. Diverse fortificaties. BEAULIEU-SUR-OURTHE. CHÂTEAU DE COLIGNY, stond erboven.

‘En dit,’ fluisterde hij gejaagd, ‘dit is een kopie van een reconstructie van de inhoud van de archieven van koning Leopold. De verbrande archieven.’

Haar ogen vernauwden zich tot spleetjes. ‘Leopold de Tweede. Zijn archieven? Verbrand in 1909?’

De diplomaat veegde over zijn voorhoofd. ‘Volg het geldspoor,’ zei

hij. ‘En de juridische onderbouwing. Bestudeer het testament, de codicillen en de trusts. Surf over het web.’

Antoine Mbaka stond abrupt op, sloot zijn koffer en opende zijn portemonnee om een biljet van twintig euro op tafel te gooien. ‘Voor de koffie,’ zei hij. ‘En probeer me nooit te bellen. Dat is niet veilig. Ik bel jou. Dan zullen we praten.’

‘Maar...?’

Hij leunde op de tafel en sprak op fluisterton. ‘Nee. Doe je huiswerk. Het draait allemaal om jullie geschiedenis, jullie vroegere koning, Leopold de Tweede en zijn trawanten. De adel, de industriëlen.’

Een verbijsterde Virginie Vanderpoorten schudde haar hoofd. Ze wilde zijn hand pakken en hem tegenhouden. Ze stond op. Als aan de grond genageld keek ze toe hoe hij gehaast naar de uitgang liep, met zijn stevige chauffeur in zijn kielzog. Een vlaag koude lucht gleed langs haar gezicht. Door de geopende deur zag ze de drukke straat, waar een zwarte Mercedes met getinte ruiten krijsend tot stilstand kwam langs het trottoir. Toen zag ze een andere man, die nog maar enkele seconden daarvoor naast de drie koffiedrinkende mannen aan de bar had gezeten. Hij liep snel tot vlak achter de gedrongen zwarte man die ongetwijfeld Mbaka’s bodyguard was, opgeleid om de kogel op te vangen. Hij had een semiautomatisch wapen met geluiddemper in zijn hand. Haar mond viel open. Het wapen kwam omhoog naar het hoofd van de bodyguard, twee korte salvo’s, kogels die explodeerden in zijn hoofd en zijn nek, ramen besmeurd met bloed en botten. Een van de kogels liet een gapend gat achter waar seconden daarvoor de oogkas had gezeten, de andere sneed dwars door de halsslagader. De man zakte in elkaar alsof zijn benen ineens ophielden met functioneren. Mbaka verstarde, de achterkant van zijn jas vol bloed. De schutter stapte over de naar adem happende lijfwacht en duwde Mbaka bruusk naar de wachtende Mercedes. Armen trokken hem door het geopende achterportier naar binnen.

Op dat moment ontmoetten de blikken van de journaliste en de diplomaat elkaar opnieuw. Het leek of hij haar iets wilde vertellen. Zijn mond stond open en zijn vinger wees naar het trottoir. Het gebeurde allemaal in een flits. Een oude man liep naar de zwarte man die in de deuropening lag, terwijl de Mercedes met brullende motor wegreed. Een vrouw begon te gillen. Een fietser was aan de andere kant van de straat blijven staan en toetste een nummer in op zijn mobieltje.

In het café liet Virginie Vanderpoorten de map op tafel vallen, greep haar digitale camera en rende naar het raam. Ze nam een paar foto's van de stervende man, van de fietser en van de oude man, die nu zijn vinger tegen de halsslagader drukte in een poging de bloedstroom te stoppen. De benen van de zwarte man trappelden.

Nadat ze terug was gestrompeld naar haar tafeltje, sloeg haar hart een slag over. Toen ze haar aantekenboekje, de pen en haar tas pakte, realiseerde ze zich dat de map er niet meer was. Niet op de tafel en niet op de grond. Nergens. De gele map, de kaarten, de kopie van de koninklijke archieven. Allemaal weg. Ze keek het vertrek rond. Wie kon ze hebben gestolen? Wie was hier geweest? En toen zag ze de lege barkrukken. De drie mannen aan de bar, maar ook het verliefde stel, de man met de gitaarkoffer en het aantrekkelijke meisje; ze waren allemaal verdwenen. Een kreet van frustratie ontsnapte haar.

De bodyguard leek niet meer in leven. De oude man die naast hem geknield zat, schudde zijn hoofd, zijn overhemd en broek vol met bloedvlekken. Ze hoorde de sirene van een naderende politieauto terwijl zich steeds meer omstanders verzamelden. Ze hield de camera boven haar hoofd en klikte en klikte. En toen plotseling gebeurde er iets heel anders, een krachtige ruk aan de riem van haar Nikon. Ze deed bijna automatisch een elleboogstoot uit en raakte daarbij een man vol op de kaak. Ze draaide zich om en hun blikken ontmoetten elkaar. Het was de jonge man uit het café, die met de gitaarkoffer. Hij liet de camerariem los en toen Virginie Vanderpoorten de straat over rende met haar handen stevig om haar camera geklemd, durfde ze niet om te kijken.

1. Een koninklijke kolonie

Het koninklijk paleis van Laken, januari 1876

‘Klein land, kleine mensen,’ klaagde de lange, bebaarde man. ‘Mijn volk is zwak, verdeeld en arm.’

Hij opende een raam, de vrieslucht stroomde naar binnen en vulde zijn longen. Hij spreidde zijn armen en nam het imponerende uitzicht in zich op. ‘Wees gerust, mijn volk, ik zal dit land leiden, haar geschiedenis vormgeven en het een prominente plek bezorgen. Alles is mogelijk.’

De man liet zijn blik door de met sneeuw bedekte tuinen dwalen. De koning der Belgen leek geïrriteerd, maar hij was ook vastbesloten en ongeduldig. Keizer Napoleon III van Frankrijk had een gevoelige snaar geraakt. Hij had Frankrijk en Holland echte naties genoemd, met historische grandeur en een rijke geschiedenis, daarmee suggererend dat zijn jonge, in 1830 gestichte koninkrijk een mindere, onbeduidende staat was. Ingeklemd tussen Frankrijk en Holland voelde de tweede koning van de Belgen, Leopold II, zich gekleineerd en bedreigd. En dat vond hij niet prettig.

Hij balde zijn vuisten, draaide zich om en strompelde op zijn zwakke, door jicht geteisterde been naar de boekenkasten die de muren van zijn studeerkamer bedekten. Honderden boeken, kaarten en rapporten vulden de planken. Gegevens die hij had verzameld over landen, mensen, over handel en financiën, over invloedssferen. Hij pakte een rapport gemaakt door een graaf die hij naar Ceylon had gestuurd. Die had de opdracht gekregen om te kijken wat de potentie van het land was als mogelijke kolonie. Hoewel het tot niets had geleid, beschouwde hij de opeenstapeling van informatie van welk gebied dan ook als van het hoogste belang. Informatie gaf de eigenaar ervan macht over degenen die die informatie niet hadden, nietwaar?

Hij draaide zich om en ging achter zijn bureau zitten. Daarop lag

een exemplaar van *The Times*, zijn dagelijkse venster op de wereld. De krant was bezorgd in een speciale koker die met de eerste postboot naar de haven van Oostende was verscheept, waarna hij in een snelle postkoets naar Brussel was gebracht. Nadat de krant was gestreken om eventuele bacillen te doden, had een lakei hem naar het heilige der heiligen van de koning gebracht en hem op het bureau van Zijne Majesteit gelegd. Enkele minuten later zou diezelfde lakei een aantal potten lauwwarme ceylonthee naar binnen brengen. Het favoriete brouwsel van de koning. *The Times* en thee. Een dagelijkse routine.

‘Laten we eens kijken hoe het er met de wereld voor staat,’ mompelde hij in zichzelf, nadat de deur weer was gesloten. Een ijskoude windvlaag blies door het geopende raam naar binnen. De kou leek hem niet te deren terwijl hij door de krant bladerde. Het artikel dat vandaag zijn aandacht trok, was geschreven door een man die volgens hem alles bezat waar hij naar op zoek was. Een man van aanzien, vastberaden ook. ‘*Een onthutsende ontdekking, een land van ongehoorde rijkdom dat wachtte op een ondernemende kapitalist,*’ las hij hardop. ‘Heel, heel interessant.’

Hij leek de klopp op de deur nauwelijks te horen, maar uitte wel een afwezig, bijna gemompeld ‘ja’, waarna hij zijn bezoeker gebaarde binnen te komen en plaats te nemen op de vergulde stoel tegenover hem.

‘Hier, graaf de Coligny,’ zei hij, terwijl hij de krant omdraaide en met zijn benige vinger wees. ‘Lees dat eens.’

Vlezige, kleine handen pakten de krant. Kraaloogjes focusten en scanden het artikel.

‘Livingstones trouwste discipel,’ zei koning Leopold II opgewonden. ‘En kom eens hierheen, mijn beste graaf. Ik wil je iets laten zien.’ De lange gestalte van de koning kwam uit zijn stoel omhoog en strompelde naar een grote conferentietafel, waar hij een kaart van Centraal-Afrika ontvouwde. Zijn wijsvinger wees naar het Tanganyikameer en gleed toen van rechts naar helemaal links op de kaart. De Atlantische Oceaan.

‘Deze dappere man reisde van de kust in het oosten helemaal naar het westen. Van Zanzibar naar Benguela aan de kust van Angola. Hij bewees dat de Lualaba-rivier in wezen de rivier de Congo is. Ik heb gehoord dat het een gigantische, verraderlijke rivier is, groter dan de Nijl.’ De koning wreef over zijn haviksneus. ‘En ik mag hem wel. Hij heeft gedaan wat Livingstone altijd heeft gewild. Livingstone noemde

dit gebied de open zweer van de wereld, het hart van de duisternis.'

Er verscheen een diepe frons op zijn voorhoofd. Hij rolde de kaart op en beende naar het raam. Hier bleef de vorst even diep in gedachten staan, uitkijkend over de besneeuwde tuinen. Zijn blik bleef rusten op een stenen vis aan de rand van een bevroren vijver, de bek gevuld met stukjes ijs.

'Het tij is met ons,' sprak de koning. 'Denk je ook niet?'

'Uwe Majesteit heeft volkomen gelijk,' antwoordde graaf de Coligny. 'Niemand heeft dit gebied nog geclaimd. Tot nu toe.'

'En België heeft een kolonie nodig,' onderbrak de koning hem. 'Natuurlijk zou het gemakkelijker zijn geweest om Holland binnen te vallen en die van hen in te pikken, maar...'

Graaf de Coligny legde zijn arm op tafel. 'Uwe Majesteit heeft er goed aan gedaan van een dergelijke actie af te zien.' De Coligny wist dat hij koning Napoleon III om toestemming had gevraagd. Die was geweigerd. Als hij toch had doorgezet, zou het Franse leger ongetwijfeld hebben ingegrepen en misschien zelfs wel België hebben opgeslokt.

De edelman kon nauwelijks een glimlach onderdrukken. 'Maar Uwe Majesteit heeft de Engelsen om de tuin geleid door belangstelling voor Nieuw-Guinea te veinzen. Een meesterlijke zet. De Engelsen zouden u nooit Nieuw-Guinea als kolonie kunnen aanbieden. Ze kunnen niet het risico lopen hun bondgenoot Australië te beledigen en aangezien de Hollanders, de Engelsen en de Portugezen niet bereid zijn om welke kolonie dan ook op te geven...'

De Coligny wreef zijn handen, die stijf waren van de kou. De ramen stonden nog steeds wijd open. Hij kon zijn eigen adem zien. De temperatuur in de studeerkamer van de koning moest rond het vriespunt zijn. 'De Engelsen bedrijven pure expansiepolitiek, vindt u ook niet?' De graaf sprak nu met schorre stem. 'Het nietige België wil een kolonie? Maar het is in het voordeel van Uwe Majesteit dat ze op dit moment vooral bezig zijn met India en Zuid-Afrika. Koloniën vergen aandacht, ze veroorzaken problemen.'

De koning dacht aan zijn laatste bezoek aan koningin Victoria in Buckingham Palace. Hem Nieuw-Guinea weigeren had de toon gezet. Hem uit principe een kolonie weigeren, zou te ver voeren. De koning vond dat ze hem iets schuldig waren. België zomaar een land? Nee. Een belangrijke natie te midden van de andere machtige landen? Ja.

'Maar laten we ook de Fransen niet vergeten, majesteit,' ging de Co-

ligny verder. 'Zij trekken vanuit het noorden steeds verder Gabon binnen. Een ontdekkingsreiziger genaamd de Brazza. De Fransen zijn een serieuze gegadigde als het om Afrika gaat. Ik geef toe, dit is het juiste moment voor België. We moeten nu toeslaan en dit rijke gebied binnentrekken en exploreren.'

'Een koninklijke kolonie,' fluisterde de koning, zijn ogen wijd open nu. 'Er is geen tijd te verliezen.'

'Inderdaad, majesteit.'

De koning keek de Coligny recht aan en greep de verbaasde graaf bij de arm, de knokkige vingers in zijn vlees gedrukt.

'En een kolonie zal het worden, mijn beste. In een revolutie is alles goorloofd. En ik ben van plan om een revolutionair in Afrika te worden. Alles zal mogelijk zijn, er zullen geen beperkingen zijn.'

Graaf de Coligny knikte heftig. Hij wist dat de koning zich veilig voelde zolang je maar meeging in zijn gedachtegang. De koning te slim af willen zijn, was een fatale vergissing gebleken voor diegenen die hun positie als iets te vanzelfsprekend hadden gezien. Vleien en om kleine gunsten vragen, dat was waarmee je de koning paaide.

'Ik moet nadenken,' zei de koning. 'En jij moet met me meedenken. Laten we morgen weer bij elkaar komen.'

'Natuurlijk, majesteit,' zei de Coligny hoffelijk, terwijl hij opstond. Hij maakte een lichte buiging alvorens het vertrek te verlaten.

In de daaropvolgende minuten rolde de koning opnieuw de kaart van Centraal-Afrika open. Een witte vlek staarde hem in het gezicht. Zijn gedachten dreven af naar de schoonheid, de uitgestrektheid, maar vooral naar de rijke koloniale opbrengsten die hij tijdens zijn wereldreizen had gezien. India, China, de Nijl, de Egyptische schatten, het kanaal van De Lesseps waar hij in had geïnvesteerd, de ruige natuur op het eiland Ceylon. Waarom hadden koningin Victoria en haar ministers zijn wensen niet serieus genomen? Waarom weigerde deze supermacht hem herhaaldelijk een kolonie? Hij begreep het niet.

'Ik moet hen nog meer zand in de ogen strooien,' zei hij tegen zichzelf. 'Waarom dankbaarheid verwachten? Misschien is het beter een beroep te doen op hun eigenbelang, om vervolgens te krijgen wat ik wil. Ter meerdere macht en voorspoed van België.'

Hij pakte een koperen bel. 'Ik zal ze een lesje moeten leren. De geschiedenis op mijn eigen manier vormen.' Toen liet hij de bel vol overgave klingelen. 'Lambermont. Stuur Lambermont bij me langs.'

Nadat zijn adjudant haastig was verdwenen om de minister van Buitenlandse Zaken te halen, ging de koning in de grote stoel aan de met kaarten bezaaide conferentietafel zitten.

‘Er is nog een wereld te winnen buiten dit kleine land, mijn lieve nicht Victoria,’ fluisterde hij. ‘Wees ervan verzekerd dat ik het aan mijn overleden vader verschuldigd ben om België’s blik te verbreden. En jij, mijn beste Napoleon? Je weigert me Holland? Hun koloniën? Oké, dan zal ik jou en je ontdekkingsreizigers overklassen. Ik zal dit stukje van de wereld grijpen voor jij er zelfs maar de kans toe krijgt.’

Hij zette vier presse-papiers van onyx op de hoeken van zijn favoriete kaart en veegde vervolgens de inkt van de krant van zijn vingers. De witte vlek staarde hem nog steeds aan. Het moest minstens tachtig keer de grootte van zijn koninkrijk België zijn. Zomaar voor het grijpen. Waarom nam niemand hem serieus? Zijn onderdanen, met uitzondering van enkele leden van de hem getrouwe adel en belangrijke industriëlen, hadden geen idee van de mogelijkheden die de wereld bood. Tot zijn grote chagrijn stelde de politieke positie van België ten opzichte van Engeland, Frankrijk, Oostenrijk en Duitsland weinig voor. Zijn verdeelde koninkrijk bestond in hun ogen gewoon niet. Erger nog, het liep het risico te worden opgeslokt dankzij andermans plannen. Waarom was hij de enige die begreep dat België kwetsbaar was? Het land had een kolonie nodig om zijn machtsbasis uit te breiden. En aangezien niemand dat begreep, wist hij dat alleen misleiding en slinksheid hem zijn tropische paradijs konden bezorgen. ‘Ik zal de grootmachten te slim af zijn, op hun eigenbelang inspelen,’ fluisterde hij. ‘Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk en Engeland.’

Diep in het regenwoud, ergens in het stroomgebied van de Congo, januari 1876

‘Het is een buffel. *Ngombo*.’

‘Nee.’

‘Het moet gewoon een buffel zijn.’

‘Eerst even luisteren.’

De oude man met de scherpe gelaatstrekken zweeg. Na enkele ogenblikken fluisterde hij: ‘Luister naar de takken. Zijn tred is zwaarder. Geen wegglijdende bladeren.’

‘De tred.’

‘Ja. Geen buffel.’

‘Geen buffel.’

Beide mannen waren nu uiterst geconcentreerd.

‘Moeten we gaan liggen?’

‘Dat heb ik je toch al gezegd. Nooit gaan liggen.’

‘Vanwege de mieren?’

‘Ik zei dat je moest luisteren. Er is nog meer.’

Ze stonden bewegingloos... De stilte werd drie keer verbroken door de waarschuwendende kreten van een toekan.

‘Voel je de wind?’

De jongen knikte. ‘Hij is van richting veranderd.’

‘En de geur? Heb je die opgevangen?’

De man pookte met een stok in een hoop mest.

‘*Ndjoku*. Olifant.’

‘Heel goed. Blijf staan.’

Glanzende ogen keken omhoog. ‘Maar de grond schudt. De bladeren, de takken. Hij komt dichterbij.’

‘Je moet nooit wegrennen. Solitair mannetje. Geen andere olifanten. Gevaarlijk.’

De stier verscheen, bladeren van takken rukkend. Zijn enorme romp schudde, zijn oren flapperden. Gigantische slagstanden. Poten die het struikgewas vertraptten. Brekende takken.

‘Ik ben bang.’

‘Blijf staan.’

Het gebladerte sloot zich weer. Ze hoorden takken kraken en breken. De stier liep verder. Het geluid stierf langzaam weg. Opnieuw waren ze omhuld door totale stilte.

‘Je deed het goed. Je bleef stilstaan. Hoor, die regen.’

Ze luisterden naar de kletterende regen. De druppels bereikten hen niet.

Ergens ver weg klonk het geluid van kwetterende apen. Ze konden ze niet zien, het licht werd geblokkeerd door een dak van somber groen.

‘*Bongale*. Moerasapen.’

Ze gingen op een tak zitten terwijl de oude man sprak over vissen, jagen en boeren. Ze liepen achter elkaar over een pad dat door dicht struikgewas leidde, klommen in bomen en zaten bewegingloos in een heel hoge boom die uitkeek over de eindeloze zee van golvend groen. De man wees op herkenningspunten. Rondcirkelende roofvogels. Vo-

gels die over de boomtoppen scheerden. Kleine zwermen. De gradatie in stilte, beweging en geluid. Apen. Diepere duisternis en wolkenlierten, verschillende tinten groen, onweer en bliksemflitsen verderop.

‘Let op het ongewone bladerdek. Het bos dat uiteen wijkt voor een stroompje. De grote rivier. Rook.’

De jongen had zijn gerimpelde hand vast en leunde tegen zijn borst. De oude man en de jonge man. Harmonie.

‘Dit is het land van jouw voorvaders, Mbaka. Ruik de lucht, voel het gewicht van de hemel en de kracht van de aarde.’

Ze klommen omlaag. De jongen voelde zijn gewicht op de bosgrond, een rottend tapijt van duizenden jaren van bomen, bladeren, dode en levende dieren, een eeuwig voortgaand, manisch voeden. Hij rook de aarde. De geuren. Vochtigheid. Hij hield van de aarde. Ze liepen verder in het halfduister. Een zwerm groene duiven vloog over hen heen.

De oudere man greep hem plotseling bij de arm. ‘Niet bewegen.’

De lucht was zwanger van de spanning. Mbaka begreep het direct. Gevaar. Er viel weer een stilte.

‘Hij heeft zijn kop opgeheven,’ zei zijn vader, terwijl hij naar de grote slang bij een holle boom knikte. ‘Stap nu heel langzaam naar achteren. Geen plotselinge beweging.’

Mbaka zag de gevorkte tong van de slang, de inktzwarte binnenkant van zijn bek.

Hij hoorde zijn eigen, versnelde ademhaling toen ze op wat veiliger afstand bleven staan. Zijn stem klonk nu zelfverzekerder.

‘De gevaarlijkste slang van allemaal. Zijn beet is dodelijk. Heb je hem goed bekeken?’

De jonge Mbaka knikte. Hij sprak op fluistertoon. ‘Bruinachtige, grote, sterke slang, donkere vlekken op de rug. Beweegt zich met ongelooflijke snelheid.’

‘Dodelijk giftig. Zag je...’

‘De holle boom. Nest daarbinnen. Is daar aan het afkoelen. Kleinere slangen zijn ook niet veilig.’

‘En...’

‘Onbevreesd. Doodt een olifant. Slaat vele keren toe. Mag nooit worden bedreigd. Ongelooflijke vechter.’

Er gleed een bewonderende glimlach over het gezicht van de oudere man. Ze waren gestuit op een zwarte mamba. Een zeer giftige slang. Zijn beet leidde tot een snelle en onvermijdelijke dood, zelfs bij een

olifant. Mbaka was een snelle leerling. Zijn hand streek over de nek van de jongen. Zijn zoon.

De jonge man keek naar hem op. Zijn blik was helder en warm.

‘Op een dag zul je een grote koning worden, Mbaka. Een grote koning,’ zei zijn vader.

**Ontdek de beste en mooiste nieuwe boeken met de gratis
Lees dit boek-app**

Wilt u als eerste de beste en mooiste nieuwe boeken ontdekken? Vaak nog voordat die boeken zijn verschenen en de pers erover heeft geschreven? Download dan gratis de *Lees dit boek*-app voor Android-telefoons en -tablets, iPhone en iPad via www.leesditboek.nl.

Blijft u graag op de hoogte van de nieuwste boeken?

Volg ons dan via www.awbruna.nl, en en meld u aan voor de nieuwsbrief.